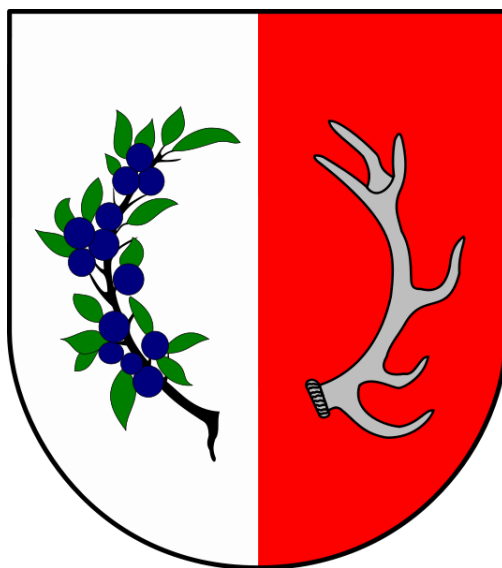

**Program usuwania azbestu
i wyrobów zawierających azbest
z terenu gminy Śliwice
na lata 2011 – 2032**

SPIS TREŚCI

STRONA:

1. Wprowadzenie.....	3
2. Cel i zadania programu.....	4
3. Szkodliwość azbestu dla zdrowia ludzkiego.....	5
4. Postępowanie z odpadami zawierającymi azbest.....	5
5. Diagnoza stanu z 2006r.....	7
5.1 Wykaz firm zajmujących się usuwaniem azbestu.....	8
6. Założenia programu.....	11
7. Harmonogram realizacji „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Śliwice na lata 2011-2032”.....	16
8. Podsumowanie.....	17
Załącznik nr 1 – akty prawne dot. azbestu i usuwania wyrobów zawierających azbest.....	18
Załącznik nr 2 – zbiorczy wykaz występowania azbestu w gminie Śliwice wg. miejscowości.....	19
Załącznik nr 3 – karta przekazania odpadu.....	20
Załącznik nr 4 – klasyfikacja wyrobów zawierających azbest.....	21

1. Wprowadzenie

Opracowanie programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Śliwice jest kontynuacją zaleceń „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski” przyjętego przez Radę Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej 14 maja 2002 roku i przyjętego gminnego programu gospodarki odpadami dla gminy Śliwice na lata 2004 – 2010 z perspektywą na lata 2011 – 2020. Programy te zakładają oczyszczenie do 2032 roku terytorium Polski z azbestu i usunięcie stosowanych od wielu lat wyrobów zawierających azbest. Nakłada on m.in. na gminy następujące zadania:

1. Uwzględnienie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest w gminnych planach gospodarki odpadami.
2. Współpracę z lokalnymi mediami celem rozpowszechniania informacji dotyczących zagrożeń powodowanych przez azbest oraz wyroby z azbestem.
3. Przygotowywanie wykazów obiektów zawierających azbest oraz rejonów występującego narażenia na ekspozycję azbestu.
4. Przygotowywanie rocznych sprawozdań finansowych z realizacji zadań „Programu”.

Azbest jest znany od kilku tysięcy lat, a szerokie zastosowanie uzyskał w ostatnich 100 latach. Służył on do produkcji wyrobów budowlanych, szczególnie płyt dachowych, elewacyjnych oraz rur. Trwałość płyt azbestowo - cementowych szacuje się na 30 lat, natomiast okres eksploatacji innych wyrobów jest z reguły krótszy. Korodujące wyroby zawierające azbest uwalniają pył azbestowy, który wnikając do organizmu wywołuje poważne choroby układu oddechowego. Dlatego władze samorządowe Śliwic mając na uwadze zdrowie mieszkańców oraz prawo Unii Europejskiej podejmują działania w kierunku likwidacji tak niebezpiecznego odpadu, jakim jest azbest.

Badania archeologiczne prowadzone w Finlandii dowiodły, iż azbest był już stosowany od ok. 4500 lat. W Europie Południowej znany jest od ponad 2500 lat. Zapisy w kronikach donoszą, że azbest od XV do XIX wieku dodawany był do różnych surowców w celu uzyskania, m.in., knotów do świec, niepalnego papieru, skóry, a także do wyrobów tekstylnych np. sukna na płaszcze żołnierskie. Nazwa azbest nie określa konkretnego minerału, lecz dotyczy ogółu minerałów krzemianowych tworzących włókna. Przyjmuje się, że azbestami są włókniste odmiany minerałów występujące w przyrodzie w postaci wiązek włókien cechujących się nadzwyczajną wytrzymałością na rozciąganie, elastycznością i odpornością na działanie czynników chemicznych i fizycznych. Ze względu na swoje zalety takie jak: odporność na wysokie temperatury, działanie mrozu, kwasów, substancji żrących, a także elastyczność stosowany był szeroko od ponad 100 lat w około 3 tys. wyrobów przemysłowych. Dziś jednak wiadomo, że jest szkodliwy dla zdrowia. Dlatego produkcja oraz stosowanie azbestu zostały zakazane, co regulują przepisy wykazane w załączniku nr 1, w tym Ustawa z dnia 19 czerwiec 1997r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. z dnia 28 sierpnia 1997 r. z póź. zm.). Szacuje się, że na terenie Polski znajduje się ponad 15,5 miliona ton wyrobów zawierających azbest. Ze względu na zagrożenie, jakie stwarzają powinny zostać usunięte ze wszystkich obiektów w kraju do końca 2032 roku. W Polsce azbest najczęściej wykorzystywano do produkcji:

- pokryć dachów: eternit falisty i płaski,
- płyt elewacyjnych i balkonowych,

- rur do wykonywania instalacji wodociągowych, kanalizacyjnych i centralnego ogrzewania,
- sprzęgieł i hamulców do wind,
- różnych typów izolacji cieplnej, bojlerów, kotłów, wymienników ciepła, przewodów centralnego ogrzewania,
- ognioodpornych kocy azbestowych.

2. Cel i zadania programu

Podstawowym celem „Programu” jest usunięcie azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Śliwice, a przez to wyeliminowanie szkodliwego wpływu i niebezpiecznych dla zdrowia skutków działania azbestu. Osiągając ten cel gmina wypełni zobowiązanie, jakie Polska złożyła Unii Europejskiej, deklarując oczyszczenie terenu państwa z azbestu i wyrobów go zawierających do 2032 roku. Gmina Śliwice zakłada usunięcie azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy do 2032 roku. Zadaniem programu jest określenie warunków sukcesywnego usuwania wyrobów azbestowych do 2032 roku z terenu gminy Śliwice.

Program zakłada realizację następujących zadań:

1. Inwentaryzacja i utworzenie bazy danych o lokalizacji istniejących wyrobów zawierających azbest.
2. Opracowanie mapy zagrożeń działania azbestu.
3. Edukacja mieszkańców w zakresie szkodliwości azbestu, obowiązków dotyczących postępowania z wyrobami zawierającymi azbest oraz sposobów bezpiecznego ich usuwania oraz unieszkodliwiania.
4. Mobilizowanie właścicieli budynków do usunięcia wyrobów zawierających azbest poprzez system pomocy edukacyjnej i finansowej.
5. Mobilizowanie właścicieli obiektów przemysłowych do usunięcia wyrobów zawierających azbest.
6. Odbiór odpadów azbestowych z nieruchomości osób fizycznych, jednostek budżetowych i innych.
7. Podjęcie działań w kierunku pozyskania funduszy ze źródeł zewnętrznych na realizację Programu.
8. Udzielanie pomocy finansowej osobom fizycznym w usuwaniu odpadów zawierających azbest.
9. Przeznaczenie części środków finansowych z budżetu gminy na realizację Programu.
10. Pomoc w poszukiwaniu źródeł finansowania osobom fizycznym i przedsiębiorcom na wymianę pokryć dachowych i elewacji z azbestu.
11. Usunięcie wyrobów zawierających azbest z obiektów oświatowych, użyteczności publicznej i innych będących własnością gminy.
12. Wymiana rur wodociągowo – kanalizacyjnych z azbestu.
13. Eliminacja możliwości powstawania „dzikich” wysypisk z odpadami zawierającymi azbest.
14. Oczyszczenie terenów wiejskich i innych terenów publicznych z odpadów azbestowych.
15. Bieżący monitoring realizacji Programu i okresowe raportowanie jego realizacji władzom samorządowym oraz mieszkańcom.
16. Okresowa weryfikacja i aktualizacja Programu.

3. Szkodliwość azbestu dla zdrowia ludzkiego.

Azbest dobrze zabezpieczony nie stanowi niebezpieczeństwa dla zdrowia, dopóki jego włókna nie są uwalniane do powietrza i nie występuje ich wdychanie. To uszkodzony może stać się przyczyną wielu chorób. Wiadomo, że im więcej włókien azbestu wdychanych jest do układu oddechowego, tym większe jest ryzyko choroby. Azbest staje się zagrożeniem dla zdrowia, gdy dojdzie do korozji lub uszkodzenia wyrobów zawierających azbest (łamanie, kruszenie, cięcie, szlifowanie itp.). Wówczas uwalniane są do powietrza włókna azbestu, które mogą zostać przeniesione przez układ oddechowy do płuc. Istotne znaczenie dla wielkości poziomu zanieczyszczenia powietrza włóknami azbestu, jakie powstają np. podczas prac demontażowych, ma zasada obniżania emisji pylenia: przez nawilżanie wyrobu przed oraz w trakcie demontażu, zaniechanie w miarę możliwości obróbki i destrukcji mechanicznej demontowanego wyrobu, nie posługiwanie się narzędziami napędzanymi elektrycznie takimi, jak piły, wiertarki, wyzwalającymi znaczną emisję, ale narzędziami ręcznymi - najlepiej wolnoobrotowymi o specjalnie wyprofilowanych ostrzach, zaopatrzonych w odsysanie pyłu i przeznaczonych dla obróbki wyrobów azbestowych. Podczas prac wymagana jest staranność i dokładność wszelkich czynności, wykonywanie ich według z góry przygotowanego planu. Oddychanie powietrzem skażonym włóknami azbestowymi prowadzi do szeregu chorób układu oddechowego: pylicy azbestowej (azbestozy), łagodnych zmian opłucnowych, raka płuc (najpowszechniejszy nowotwór złośliwy powodowany przez azbest), międzybłoniaka opłucnej i otrzewnej, nowotworów o wysokiej złośliwości. Zachorować mogą osoby, które miały kontakt z azbestem ze względu na rodzaj wykonywanej pracy oraz osoby narażone na długotrwałe wdychanie włókien azbestowych o małym stężeniu, jak też osoby narażone na krótkotrwałe przebywanie w miejscu o dużym stężeniu włókien azbestowych. Nieznana jest minimalna ilość pyłu azbestowego, która wywołuje choroby. Wiadomo natomiast, że im więcej włókien azbestu wdychanych jest do układu oddechowego, tym większe jest ryzyko choroby. Choroby mogą wystąpić nawet po 30 latach od momentu kontaktu z pyłem azbestowym. Pierwsze objawy mogące sygnalizować chorobę to: ból w klatce piersiowej, silny kaszel, duszności. Natomiast nie ma dowodów świadczących o tym, że azbest spożyty w wodzie jest szkodliwy dla zdrowia. Zarówno raport WHO jak i stanowisko Państwowego Zakładu Higieny z dnia 30.06.2007r. są w tej sprawie jednoznaczne. Dlatego zastępowanie rur azbestowo-cementowych w instalacjach ziemnych wyrobami bezazbestowymi powinno następować sukcesywnie, w miarę technicznego zużycia lub w przypadku woli wymiany na rury bezazbestowe. Oficjalna statystyka w Polsce wykazuje około 120 przypadków zgonów rocznie, z powodu międzybłoniaka opłucnej.

4. Postępowanie z odpadami zawierającymi azbest.

Demontaż pokryć cementowo - azbestowych jest ściśle regulowany przepisami prawnymi. Zawarte są one w Rozporządzeniu Ministra Gospodarki z 14 sierpnia 1998 roku w sprawie sposobów bezpiecznego użytkowania oraz warunków usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 138, poz. 895). Według obowiązującego prawa prace polegające na usuwaniu lub naprawie wyrobów zawierających azbest mogą być wykonywane wyłącznie przez wykonawców posiadających odpowiednie wyposażenie techniczne do prowadzenia takich prac oraz zatrudniających pracowników przeszkolonych w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy przy usuwaniu i wymianie materiałów

zawierających azbest. Wykonawcy prac powinni posiadać zezwolenie na prowadzenie działalności, w wyniku której powstają odpady niebezpieczne. Prace przy naprawie wyrobów zawierających azbest w obiektach i urządzeniach budowlanych lub prace mające na celu jego usunięcie z obiektu lub urządzenia budowlanego powinny być poprzedzone zgłoszeniem tego faktu właściwemu terenowemu organowi nadzoru budowlanego. Wykonawca prac, polegających na naprawie lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest z obiektów i urządzeń budowlanych, zobowiązany jest do:

1. izolowania od otoczenia obszaru prac przez stosowanie odpowiednich osłon,
2. ogrodzenia terenu prac z zachowaniem bezpiecznej odległości od traktów komunikacyjnych dla osób pieszych, nie mniejszej niż 1 m przy stosowaniu osłon,
3. umieszczeniu tablic ostrzegawczych o treści: "Uwaga! Zagrożenie azbestem", "Osobom nie upoważnionym wstęp wzbroniony",
4. zastosowania odpowiednich środków technicznych celem zmniejszenia emisji włókien azbestu.

Prace związane z usuwaniem azbestu lub wyrobów zawierających azbest muszą być prowadzone w taki sposób, aby wyeliminować uwalnianie azbestu lub co najmniej zminimalizować pylenie do dopuszczalnych wartości stężeń w powietrzu regulowanych przepisami szczególnymi. Zapewnienie powyższego wymaga:

1. nawilżania wodą wyrobów zawierających azbest przed ich usuwaniem lub demontażem i utrzymywania w stanie wilgotnym przez cały czas pracy,
2. demontażu całych wyrobów (płyt, rur, kształtek) bez jakiegokolwiek uszkodzania (łamanie, kruszenie, cięcie, szlifowanie itp.), tam gdzie jest to technicznie możliwe,
3. odpajania materiałów trwale związanych z podłożem przy stosowaniu wyłącznie narzędzi ręcznych lub wolnoobrotowych, wyposażonych w miejscowe instalacje odciągające powietrze.

Demontaż wyrobów zawierających azbest nierozzerwalnie związany jest z procesem powstawania odpadów.

Usuwanie i unieszkodliwianie odpadów zawierających azbest należy do właściciela nieruchomości

Jedynym istniejącym sposobem unieszkodliwiania azbestu jest jego składowanie. Wiąże się to z zakazem stosowania azbestu w związku z czym nie może on być poddawany odzyskowi czy innemu wykorzystaniu. Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 roku o odpadach (Dz.U.z 2010r nr 185, poz.1243), odpady zawierające azbest mogą być składowane na składowiskach odpadów niebezpiecznych lub na wydzielonych częściach składowisk odpadów innych niż niebezpieczne. Zarządzający składowiskiem przyjmując odpady zobowiązany jest do potwierdzenia tego faktu na karcie przekazania odpadu. Prace związane bezpośrednio z deponowaniem odpadów zawierających azbest należy prowadzić w sposób zabezpieczający przed emisją pyłu azbestowego do powietrza.

Podstawowym zadaniem w tym zakresie jest niedopuszczenie do rozszczelnienia opakowań foliowych zawierających azbest. Opakowania z odpadami należy zdejmować z pojazdu transportującego odpady przy użyciu urządzeń dźwigowych układając je warstwami.

Zdeponowane odpady azbestowe powinny zostać zabezpieczone dodatkową folią lub warstwą gruntu o grubości 5 cm. Niedopuszczalne jest poruszanie się pojazdów mechanicznych po powierzchni składowanych odpadów. Przy takim postępowaniu poważną przeszkodą jest brak środków finansowych, co uniemożliwia większości właścicielom nieruchomości podejmowanie działań związanych z usuwaniem azbestu,

który występuje między innymi w płytach eternitowych pokrywających dachy budynków. Jednym ze sposobów przyspieszenia przez mieszkańców procesu usuwania wyrobów zawierających azbest i jednocześnie zabezpieczenia środowiska przed zagrożeniem spowodowanym nieodpowiednim postępowaniem z odpadami zawierającymi azbest jest pomoc w sfinansowaniu ze źródeł zewnętrznych np. kosztów usuwania, transportu i unieszkodliwiania powstałych przy tym odpadów. Gmina Śliwice czyni starania w celu pozyskania środków z WFOŚ w Bydgoszczy na ten cel.

5. Diagnoza stanu z 2006 r.

W 2006 roku na terenie gminy Śliwice przeprowadzona została inwentaryzacja odnośnie azbestu oraz wyrobów zawierających azbest. Narzędziem użytym do procesu inwentaryzacji była ankieta skierowana do właścicieli budynków i firm z terenu gminy Śliwice. Na podstawie informacji uzyskanych dzięki ankietom opracowane zostało zestawienie ilości i obiektów (załącznik nr 2), na których występuje azbest. Prezentuje ono skalę zjawiska w gminie i skalę zagrożenia dla jego mieszkańców. W wyniku inwentaryzacji stwierdzono, że na :

- 815 jednorodzinnych budynkach mieszkalnych wraz z zabudową gospodarczą zamontowane zostały wyroby zawierające azbest w ilości 1.958 ton;
- 5 obiektach oświatowych i użyteczności publicznej występuje pokrycie dachowe z płyt azbestowo – cementowych w ilości 47,8 ton;
- 9 obiektach przemysłowych z pokryciem dachowym zawierającym azbest w ilości 100,3 ton;
- 3 obiektach budynków PKP o łącznej ilości 17,7 ton;
- budynkach Leśniczówek w ilości 59,6 ton;
- 3.040 mb. rur wodociągowo – kanalizacyjnych;

Co roku zestawienie to na podstawie indywidualnych zgłoszeń właścicieli budynków jest aktualizowane o dane i parametry z demontażu wyrobów zawierających azbest. Dane dotyczące ilości usuniętych wyrobów zawierających azbest w [Mg] będą przedstawione nie w oparciu o aktualny przelicznik 15kg/m², lecz o rzeczywiste dane z demontażu wg. karty przekazania odpadu..

Wyroby azbestowe w gminie Śliwice to głównie eternit płaski i falisty pokrywający dachy budynków mieszkalnych, inwentarskich, gospodarczych, garaży, obiektów przemysłowych.

Zespół ds. inwentaryzacji azbestu rozpoczął także pierwsze działania edukacyjne poprzez rozprowadzanie ulotki informacyjnej dotyczącej szkodliwości azbestu.

W gminie Śliwice nie stwierdza się występowania „dzikich” wysypisk odpadów zawierających azbest (bieżący monitoring prowadzi pracownik urzędu gminy).

W gminie Śliwice nie przewiduje się wzrostu ilości wyrobów zawierających azbest z uwagi na obecny całkowity zakaz ich stosowania. Niewielka część wyrobów zawierających azbest została już usunięta i unieszkodliwiona w ubiegłych latach.

Ponieważ jednak nikt dotychczas nie prowadził rejestru utylizowanego azbestu, nie można określić dokładnej ilości usuniętych wyrobów. Dopiero przyjęcie i realizacja Programu umożliwią dokładniejszą kontrolę tego zjawiska.

Władze samorządowe dostrzegły problem związany z wyrobami zawierającymi azbest i począwszy od 2006 r. rozpoczęto działania zmierzające do systematycznej ich likwidacji z terenu gminy.

W 2009 roku usunięto azbest ze Szkoły Podstawowej w Śliwiczkach (300m²), Lińsku (270m²).

Najbliższymi ośrodkami zajmującymi się utylizacją i składowaniem odpadów zawierającymi azbest są:

- Składowisko odpadów niebezpiecznych i innych niż niebezpieczne Pasięka gm. Trzemeszno, zarządzane przez Przedsiębiorstwo Produkcyjno – Handlowo - Usługowe „IZOPOL” S.A. Trzemeszno ul. Gnieźnieńska 4,
- Składowisko odpadów niebezpiecznych w Koninie ul. Sulańska 11,
- Składowisko odpadów niebezpiecznych zawierających azbest w Małocieczowie gmina Pruszcz , 86-120 Pruszcz. Zarządca: ECO-POL Sp. Z o.o. 86-120 Pruszcz ul. Dworcowa 9 tel. 604 976 270.

5.1 Firmy zajmujące się usuwaniem azbestu zarejestrowanych w Starostwie Powiatowym w Tucholi (stan na 30.07.2010 r.)

1.Transport – Metalurgia Sp. z o. o.

ul. Reymonta 62, 97-500 Radomsko

tel. (044) 685 – 41 – 35, fax. (044) 685 – 42 – 90

2.Centrum Gospodarki Odpadami Azbestu i Recyklingu „CARO”

ul. Zamoyskiego 51, 22-400 Zamość

tel./fax. (084) 627 – 30 – 13

3.ALGADER HOFMAN Sp. z o. o.

ul. Wólczyńska 133, bud. 11 B, 01-919 Warszawa

tel. (022) 864 – 94 – 97, 864 – 94 – 99, 834 – 75 – 80

4.P. U. P. „WAKRO”

ul. Słowackiego 16, 82-500 Kwidzyn

tel./fax. (055) 261 – 20 – 96, kom. 601 – 712 – 428

5. P. P. H. U. „ABBA – EKOMED” Sp. z o. o.

ul. Moniuszki 11/13, 87-100 Toruń

tel. (056) 651 – 36 – 67, 654 – 86 – 70

6.Zakład Remontowo – Budowlany „AMBROŻY” Sp. jawna

ul. Meissnera 1/3 lok. 222, 03-982 Warszawa

tel. (022) 831 – 07 – 64, biuro: ul. Piekarska 20, 00-264 Warszawa

7.„ALBEKO” Sieger Sp. jawna, 87-510 Kotowy

tel. (054) 280 – 02 – 87, fax. (054) 280 – 02 0 88

8.TKJ Matuszewski Sp. jawna

ul. Por. Krzycha 5, 86-300 Grudziądz

tel. (056) 465 – 48 – 88, fax. (056) 465 – 48 – 92

9. MAXMED Zakład Usługowo – Handlowy
ul. Źródlana 4, 84-230 Rumia
tel. (058) 671 – 85 – 63, fax. (058) 671 – 48 – 82
10. „GAJAWI” P. P. H. U.
ul. Odyńca 24, 93-150 Łódź
tel. 501 – 028 – 153, fax. (042) 688 – 43 – 70
11. F. U. H. „EKOPOL”
ul. Szkolna 24/6, 87-400 Golub Dobrzyń

adres do korespondencji: ul. Kwiatowa 46, 87-640 Czernikowo
tel. (054) 287 – 50 – 78

12. Zakład Gospodarki Komunalnej „GRONEKO”
Mikorzyn 19, 87-732 Lubanie
tel./fax. (054) 251 – 33 – 59

13. P. H – U „PERFEKT” Monika Stolarz
ul. Suchostrzygi Dworzec 4, 85-110 Tczew
tel. 609 – 087 – 962

14. P. H. U. „JUKO”
ul. 1 – go Maja 25, 97-300 Piotrków Tryb.
tel. (044) 732 – 69 – 63, 732 – 69 – 65
tel./fax. (044) 649 – 94 – 23, 649 – 94 – 24

15. Zakład Usług Budowlanych, Paweł Kontny
ul. Szkolna 25, 89-511 Cekcyn
tel. (052) 334 – 72 – 28

16. Zakład Sprzętowo – Transportowy, Czesław Pawłowski
ul. Towarowa 1, 89-500 Tuchola
tel. (052) 334 – 38 – 14, kom. 602 – 774 – 196

17. Przedsiębiorstwo Projektowo – Wdrożeniowe „AWAT” Sp. z o. o.
ul. Kaliskiego 9, 01-476 Warszawa
tel. (022) 683 – 92 – 48, 683 – 91 – 63, 683 – 91 – 78
fax. (022) 666 – 89 -41

18. „MAR – POL”, Marcin Zbigniew Ochoński
Cetki 5, 87-500 Rypin
tel./fax. (054) 280 – 21 – 54, 270 – 44 – 15

19. Zakład Remontowo – Budowlany, Waldemar Wojdon

ul. Okrężna 6, 86-010 Koronowo

tel. (052) 382 – 89 – 95

20. Przedsiębiorstwo Komunalne w Tucholi Sp. z o. o.

ul. Świecka 68, 89-500 Tuchola

tel./fax. (052) 336 – 57 - 30

21. „ECO – POL” Sp. z o. o.

ul. Dworcowa 9, 86-120 Pruszcz

tel./fax. (052) 330 – 80 – 65

22. P.P.H.U. „EKO - MIX”

ul. Grabiszyńska 163, 50-950 Wrocław

tel. (071) 332 – 41 – 61, 361 – 30 – 41 do 43

fax: (071) 332 – 45 - 00

23. Zakład Usług Murarskich, Jarosław Kołodziejski

Cekcynek 37, 89-511 Cekcyn

24. DREW – MET, Joanna Jankowska

ul. Główna 63, 89-510 Bysław

tel. 0 – 505 – 099 - 855

25. Przedsiębiorstwo Produkcyjno – Handlowo – Usługowe „RAMP”

Elwira Szmelter

ul. Towarowa 11, 89-500 Tuchola

tel. 052 - 334- 33 - 25, fax. 052 – 55 -907 - 58

26. Zakład Budowlano – Handlowy

Bogdan Zieliński

ul. Wrzosowa 22, 89-500 Tuchola

tel. 052 – 334 – 24 - 62

27. „EK – BUD II”, Usługi – Handel – Produkcja, Jakub Rostankowski

ul. B. Prusa 6, 89-600 Chojnice

tel. 052 – 396 – 22 – 60

28. Firma Handlowo – Usługowa „ADLER”, Grzegorz Orłowski

ul. Okrężna 13, Klawkowo, 89-620 Chojnice

tel. 0664 – 771 – 145

29. Firma Ogólnobudowlana, Mieczysław Szulczyński

ul. Kniejowa 30, 89-500 Tuchola

tel./fax: 052 – 334 – 84 – 95

30. AM Trans Progres Sp. z o.o.

ul. Sarmacka 7, 61 – 616 Poznań

tel. 616 – 569 – 737, 616 – 569 – 560

fax: 616 – 569 – 550

31. Przedsiębiorstwo Usługowo – Handlowe, Adam Krupa

ul. Chełmińska 77/2, 86 – 260 Unisław

tel./fax: (056) 686 – 67 – 65

tel. kom. 509 – 458 – 722

32. Usługi Budowlane, Michał Wiligała

ul. Kniejowa 10, 89-500 Tuchola

tel. 600-555-095

33. Przedsiębiorstwo Wielobranżowe „LEMAR”

Marek Pelpliński

ul. Starego Urzędu 31, 89-550 Czersk

tel. (052) 39 – 53 – 990

34. Przedsiębiorstwo Usługowo – Handlowe „Kamionka” Sp. z o. o.

ul. Usługowa 2, 89-520 Gostycyn

tel. (052) 334 – 60 – 59, 334 – 60 - 90

6. Założenia programu

Realizacja Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Śliwice będzie procesem długofalowym ograniczonym możliwościami finansowymi zarówno samorządu jak i mieszkańców. Wykonanie Programu powierza się Wójtowi Gminy Śliwice. Realizacja programu będzie zgodna z przyjętym celem i przebiegać będzie w następujących obszarach.

6.1. Inwentaryzacja i utworzenie bazy danych o lokalizacji istniejących wyrobów zawierających azbest.

Podstawą dla opracowania programu była przeprowadzona inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest i utworzenie bazy danych o ich lokalizacji. Inwentaryzację wstępną przeprowadziła gmina Śliwice poprzez zebranie danych przez sołtysów

poszczególnych miejscowości. Dokonano spisu budynków mieszkalnych, budynków inwentarsko – składowych, obiektów przemysłowych, obiektów oświatowych w których stwierdzono występowanie azbestu. Uzyskane podczas inwentaryzacji informacje posłużyły utworzeniu bazy danych o nieruchomościach, na których występują wyroby zawierające azbest. Do 31.12.2011r. zostanie opracowana mapa zagrożeń działania azbestu na terenie gminy Śliwice z zaznaczeniem lokalizacji występowania wyrobów zawierających azbest. Zestawienie ilości wyrobów azbestowo- cementowych na terenie gminy Śliwice w 2006r. zawiera załącznik nr 2 do Programu.

6.2. Edukacja mieszkańców w zakresie szkodliwości azbestu, obowiązków dotyczących postępowania z wyrobami zawierającymi azbest oraz sposobów bezpiecznego ich usuwania oraz unieszkodliwiania.

W ramach edukacji mieszkańców na stronie internetowej gminy utworzona zostanie „zakładka tematyczna”, w której dostępny będzie niniejszy „Program...” i na bieżąco prezentowane będą:

- akty prawne dotyczące obowiązków postępowania z wyrobami zawierającymi azbest oraz regulujących sposób bezpiecznego ich usuwania i unieszkodliwiania,
- informacje o zagrożeniu, jakie niesie za sobą azbest,
- informacje o kolejnych działaniach gminy Śliwice podjętych w celu likwidacji azbestu,
- wzory wniosków i informacje nt. dofinansowania odbioru i składowanie odpadu,
- aktualny wykaz firm posiadających koncesje na demontaż wyrobów zawierających azbest i transport powstałych odpadów.

6.3. Mobilizowanie właścicieli budynków do usunięcia wyrobów zawierających azbest poprzez system pomocy edukacyjnej i finansowej.

Działanie realizowane będzie poprzez:

- system edukacji w zakresie szkodliwości i utylizacji wyrobów azbestowych,
- informowanie o potencjalnych źródłach uzyskania dotacji, preferencyjnych kredytów i pożyczek na wymianę pokryć dachowych i elewacji z azbestu,
- dofinansowanie kosztów usunięcia azbestu w tym: załadunku na terenie nieruchomości, transportu i składowania na składowisku odpadów niebezpiecznych,
- bieżącą aktualizację informacji na stronie internetowej z przebiegu realizacji Programu,

- udzielanie informacji na temat realizacji Programu.

6.4. Mobilizowanie właścicieli obiektów przemysłowych do usunięcia wyrobów zawierających azbest.

Działanie realizowane będzie poprzez:

- system edukacji w zakresie szkodliwości i utylizacji wyrobów azbestowych,
- informowanie o potencjalnych źródłach uzyskania dotacji, preferencyjnych kredytów i pożyczek na wymianę pokryć dachowych i elewacji z azbestu,
- bieżącą aktualizację informacji na stronie internetowej z przebiegu realizacji Programu,
- udzielanie informacji na temat realizacji Programu.

6.5. Odbiór odpadów azbestowych z nieruchomości osób fizycznych, budynków użyteczności publicznej.

Demontaż, transport oraz utylizacja odpadów azbestowych z nieruchomości osób fizycznych, obiektów użyteczności publicznej będzie następował na wniosek właściciela obiektu, jego zarządcy lub władającego. Odbiorem odpadów zawierających azbest zajmować się będzie firma transportowa wyłoniona w drodze przetargu ogłoszonego przez gminę. Termin odbioru odpadów z terenu nieruchomości uzgadnia przedstawiciel firmy z właścicielem nieruchomości. Odbiór odpadów zawierających azbest od właściciela oraz ich przekazanie na składowisko potwierdzone będzie kartą przekazania odpadu (załącznik nr 3) sporządzoną w trzech egzemplarzach: jeden dla odbierającego, drugi dla właściciela odpadu, trzeci dla gminy. Przewoźnik rozlicza się za wykonaną usługę z gminą Śliwice.

Złożone wnioski o dofinansowanie będą realizowane według kolejności wpływu do wysokości kwoty zabezpieczonej w budżecie na dany rok kalendarzowy, bądź uzyskanej dotacji.

Wnioski przyjmowane będą każdorazowo w terminach podanych w ogłoszeniu, które zostanie podane do publicznej wiadomości.

6.6. Udzielanie pomocy finansowej osobom fizycznym w usuwaniu odpadów zawierających azbest.

Gmina Śliwice w ramach realizacji Programu i posiadanych środków, w części sfinansuje koszty:

- demontażu i załadunku odpadów zawierających azbest na terenie nieruchomości,

- transportu odpadów,
- ich składowania i utylizacji.

Złożone wnioski o dofinansowanie będą realizowane do wysokości kwoty zabezpieczonej w budżecie na dany rok kalendarzowy, bądź uzyskanej dotacji .

6.7. Usunięcie wyrobów zawierających azbest z obiektów oświatowych i użyteczności publicznej

Gmina Śliwice usunie wyroby azbestowe ze swoich obiektów sukcesywnie w ramach prowadzonych kapitalnych remontów.

6.8. Wymiana rur wodociągowo-kanalizacyjnych z azbestu

Zakład Usług Komunalnych w Śliwicach jako użytkownik sieci zamieni rury azbestowo-cementowe na PCV w ramach modernizacji - rozbudowy sieci i awarii.

6.9. Alokacja środków finansowych z budżetu gminy na realizację Programu.

Rada Gminy Śliwice będzie uchwałała corocznie w budżecie gminy środki na realizację Programu.

6.10. Podjęcie działań w kierunku pozyskania funduszy ze źródeł zewnętrznych na realizację Programu.

Gmina Śliwice podejmie starania w celu pozyskiwania funduszy ze źródeł zewnętrznych tj.:

- Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- Funduszy Unii Europejskiej,
- i innych.

W przypadku pozyskania funduszy z wyżej wymienionych źródeł kwota przeznaczona na realizację Programu ulegnie zwiększeniu, co przyspieszy proces usuwania azbestu z terenu gminy Śliwice

6.11. Pomoc w poszukiwaniu źródeł finansowania na wymieniane w ramach Programu pokrycia dachowe i elewacje.

Jednym z aspektów realizacji Programu jest pomoc w poszukiwaniu źródeł finansowania w postaci dotacji, kredytów i pożyczek preferencyjnych osobom fizycznym, przedsiębiorcom na wymianę pokryć dachowych i elewacji zawierających azbest.

Wszyscy zainteresowani poszukiwaniem źródeł finansowania będą mogli skorzystać z pomocy i informacji udzielanych przez pracowników Urzędu Gminy Śliwice.

6.12. Eliminacja powstawania „dzikich” wysypisk z odpadami zawierającymi azbest.

Działanie w kierunku eliminowania powstawania „dzikich” wysypisk z odpadami zawierającymi azbest realizowane będzie dwutorowo:

- w procesie edukacji związanej z postępowaniem z odpadami azbestowymi, systematycznie budowana będzie świadomość społeczna, co powinno wyeliminować powstawanie „dzikich” wysypisk tych odpadów,
- bieżąco prowadzony będzie monitoring występowania „dzikich” wysypisk z odpadami zawierającymi azbest, a w przypadku stwierdzenia ich występowania będą one likwidowane zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Działanie finansowane będzie ze środków przeznaczonych na realizację Programu w danym roku budżetowym.

6.13. Bieżący monitoring realizacji Programu i okresowe raportowanie jego realizacji władzom samorządowym oraz mieszkańcom.

Elementem zarządzania Programem jest jego systematyczne monitorowanie. W tym celu zarządzeniem Wójta Gminy Śliwice powołana zostanie Komisja ds. monitoringu realizacji Programu.

W ramach działań monitoringu określone zostaną zmiany ilości wyrobów zawierających azbest w gminie Śliwice i w kolejnych latach realizacji Programu tj.:

- o ilość utylizowanych w danym roku odpadów zawierających azbest,
- o ilości wyrobów azbestowych pozostałych jeszcze do likwidacji.

Raz do roku Komisja będzie przedkładała władzom gminy i mieszkańcom raport przedstawiający wyniki realizacji Programu.

6.14. Okresowa weryfikacja i aktualizacja Programu.

Realizacja Programu jest procesem długofalowym w związku z czym zakłada się jego aktualizację celem dostosowania do zmieniających się warunków prawnych, finansowych i możliwości realizacyjnych.

Wskaźniki monitorowania programu.

Lp.	Wskaźniki monitoringu	Jednostka miary
1	Procentowa ilość usuniętych odpadów zawierających azbest w stosunku do ilości zinwentaryzowanej przed realizacją programu.	%
2	Procentowa ilość usuniętych odpadów zawierających azbest w stosunku do ilości zinwentaryzowanej w poprzednim roku realizacji programu.	%
3	Nakłady poniesione na usunięcie odpadów zawierających azbest.	PLN/rok
4.	Ilość dzikich wysypisk odpadów zawierających azbest.	szt.

7. Harmonogram realizacji „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Słiwice na lata 2011 – 2032.

Lp.	Działanie	Termin realizacji
1.	Działalność informacyjno-popularyzacyjna w mediach (lokalna prasa, ulotki, strona internetowa gminy)	Przez cały okres realizacji programu
2.	Aktualizacja bazy danych dotyczącej podmiotów i Aktualizacja bazy danych dot. podmiotów i ilości azbestu i wyrobów zawierających azbest na terenie	
3.	Opracowanie mapy zagrożeń działania azbestu	Druga połowa 2011 r.
4.	Powołanie Komisji ds. monitoringu Programu	
5.	Odbiór odpadów zawierających azbest z nieruchomości osób fizycznych, wspólnot mieszkaniowych, jednostek budżetowych, zakładowych i innych Usunięcie wyrobów azbestowych z obiektów użyteczności publicznej Założenie i prowadzenie rejestru wniosków i ich realizacja zgodnie z zachowaniem kolejności złożenia Pozyskiwanie funduszy na realizację Programu Ogłaszanie przetargów na przewoźnika i wyłonienie wykonawcy zadania, zawieranie kontraktów Odbiór, transport, utylizacja odpadów zawierających azbest	W okresie 2011-2032
6.	Monitorowanie realizacji „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Słiwice"	
		Co 5 lat

7.	Przedstawienie Radzie Gminy sprawozdania z przebiegu realizacji Programu	Raz w roku
----	--	------------

Usuwanie azbestu i wyrobów go zawierających jest kosztownym przedsięwzięciem. Według danych z maja 2011 r. szacunkowy koszt demontażu, transport i utylizacja 1 tony wyrobów zawierających azbest to wydatek rzędu ok. 1.000 zł. Całkowity koszt usunięcia azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Śliwice szacowany jest na podstawie przeprowadzonej inwentaryzacji na kwotę ok. 2.106.000 zł.

8. Podsumowanie

Obowiązek usunięcia wyrobów zawierających azbest zgodnie z Krajowym Programem Usuwania Azbestu upływa z końcem 2032 roku. Na pierwszy rzut oka jest to szmat czasu. Niestety jest to błędne wrażenie. Jeżeli utrzymamy dotychczasowe tempo usuwania azbestu, i jego koszty to proces ten zakończymy po ponad 150 latach. Dlatego w najbliższych latach proces ten musimy przyspieszyć.

Zakłada się, że przyjęcie niniejszego Programu w zakresie określenia warunków i pomocy mieszkańcom gminy w postaci dofinansowania odbioru, transportu i składowania odpadów zawierających azbest spowoduje większą intensywność usuwania azbestu w pierwszym okresie obowiązywania Programu. Wynikiem realizacji Programu będzie stopniowe zmniejszanie ilości azbestu na terenie gminy Śliwice.

Akty prawne dotyczące azbestu i usuwania wyrobów zawierających azbest

1. Ustawa z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz.U.z 2004r. Nr 3,poz.20 z późn. zm.).
2. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz. U.z 2010r. Nr 185,poz.1243).
3. Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (Dz. U.z 2010r. Nr 243,poz.1623)
4. Ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (Dz. U.z 2005r. Nr 108,poz.908 z późn.zm.) określa warunki przewozu odpadów niebezpiecznych na składowisko.
5. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U.z 2008r.Nr 25,poz.150 z późn.zm).
6. Ustawa z dnia 27 lipca 2001r. – o wprowadzeniu ustawy - Prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 100, poz. 1085).
7. Ustawa z dnia 28 października 2002r. o przewozie drogowym towarów niebezpiecznych (Dz.U.z 2002r nr 199, poz.1671 z późn.zm.)

Rozporządzenia ministrów dotyczące azbestu i usuwania wyrobów zawierających azbest

1. Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 02 kwietnia 2004r w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz.U.z 2004r. Nr 71, poz.649)
2. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001 r. - w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. Nr 112, poz. 1206)
3. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 03 marca 2008r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz.U.z 2008r. Nr 47,poz.281)
4. Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 14 października 2005r. w sprawie zasad bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczeniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest oraz programu szkolenia w zakresie bezpiecznego użytkowania takich wyrobów (Dz.U.z 2005r. Nr 216, poz. 1824)
5. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 listopada 2002r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz.U.z 2002r. Nr 217, poz.1833)
6. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 października 2008r. W sprawie opłat za korzystanie ze środowiska (Dz.U. z 2008r.nr 196, poz. 1217 z późn.zm.)

Załącznik nr 2

Zbiorczy wykaz występowania azbestu na terenie gminy Śliwice wg. miejscowości.

Lp.	Nazwa miejscowości	Ilość materiałów zawierających azbest w kg
1.	BRZEŻNO	69.883
2.	BRZOZOWE BŁOTA	42.570
3.	BYŁYCZEK	15.389
4.	GLÓWKA	20.625
5.	JABŁONKA	48.224
6.	KAMIONKA	16.236
7.	KRĄG	33.000
8.	LASKI	46.673
9.	LINÓWEK	57.107
10.	LIŃSK	282.205
11.	LIPOWA	22.495
12.	LISINY	70.895
13.	LUBOCIEŃ	48.323
14.	ŁĄSKI PIEC	77.693
15.	ŁOBODA	1.11.297
16.	OKONINY	31.966
17.	OKONINY NADJEZIORNE	146.795
18.	ROSOCHATKA	90.585
19.	ŚLIWICE	621.357
20.	ŚLIWICZKI	150.282
21.	ZAZDROŚĆ	29.007
22.	ZWIERZYNIEC	25.366
	RAZEM OSOBY FIZYCZNE	1.957.973
	ZAKŁADY -FIRMY –POZOSTAŁE (rury wodno-kanalizacyjne)	148.100
	ŁĄCZNIE GMINA	2.106.073

Załącznik nr 3

KARTA PRZEKAZANIA ODPADU	Nr karty ^a	Rok kalendarzowy
Posiadacz odpadów, który przekazuje odpad ^{b,c}	Prowadzący działalność w zakresie transportu odpadu ^{b,d}	Posiadacz odpadu, który przejmuje odpad ^b
Adres ^e	Adres ^{d,e}	Adres ^e
Telefon/fax	Telefon/fax ^d	Telefon/fax
Nr REGON	Nr REGON ^d	Nr REGON
Miejsce przeznaczenia odpadów ¹		
Kod odpadu	Rodzaj odpadu:	
Data	Masa przekazanych odpadów	Nr rejestracji pojazdu przyczepy lub naczepy ^{d,i}
Potwierdzenie przekazania odpadu	Potwierdzam wykonanie usługi transportu odpadu ^a	Potwierdzam przejęcie odpadu
Data, pieczęć i podpis	Data, pieczęć i podpis	Data, pieczęć i podpis

Klasyfikacja wyrobów zawierających azbest

Wyroby zawierające azbest klasyfikowane są w dwóch klasach, przyjmując jako kryterium zawartość azbestu, stosowane spoiwo oraz gęstość objętościową wyrobu.

Klasa I obejmuje wyroby o gęstości objętościowej mniejszej od 1000 kg/m³ definiowane jako „miękkie”, zawierające powyżej 20% (do 100%) azbestu. Wyroby te łatwo ulegają uszkodzeniom mechanicznym, czemu towarzyszy znaczna emisja włókien azbestu do otoczenia. Najczęściej stosowanymi w tej klasie były wyroby tekstylne z azbestu używane przez pracowników w celach ochronnych, koce gaśnicze, szczeliwa plecione, tektury uszczelkowe m.in. w sprzęcie AGD, płytki podłogowe PCW oraz materiały i wykładziny cierne. Ocena wielkości produkcji wymienionych wyrobów oraz ilości aktualnie użytkowanych jest niemożliwa do przeprowadzenia.

Klasa II obejmuje wyroby o gęstości objętościowej powyżej 1000 kg/m³ definiowane jako „twarde”, zawierające poniżej 20% azbestu. W wyrobach tych włókna azbestowe są mocno

związane, a w przypadku mechanicznego uszkodzenia (np. pęknięcia) ma miejsce stosunkowo niewielka emisja azbestu do otoczenia w porównaniu z wyrobami klasy I. Natomiast niebezpieczeństwo dla zdrowia ludzi i środowiska stwarza mechaniczna obróbka tych wyrobów (cięcie, wiercenie otworów) oraz rozbijanie w wyniku zrzucania z wysokości w trakcie prac remontowych. Z zaliczanych do tej klasy wyrobów najbardziej w Polsce rozpowszechnione są płyty azbestowo-cementowe faliste oraz płyty azbestowo-cementowe „karo” stosowane jako pokrycia dachowe, szczególnie na terenach wiejskich oraz płyty płaskie wykorzystywane jako elewacje w budownictwie wielokondygnacyjnym na osiedlach miejskich. W znacznie mniejszych ilościach produkowane i stosowane były inne wyroby azbestowo-cementowe, z których należy wymienić przede wszystkim rury służące do wykonywania instalacji wodociągowych i kanalizacyjnych oraz w budownictwie jako przewody kominowe i zsypy.